

TALABALARNING O'QUV JARAYONINI SHAKILLANTIRISHDA KOMPYUTERLI O'QITISH TEXNOLOGIALARINI O'RNI

A.A.Xolmurzayev

Farg'ona politexnika instituti texnika fanlari nomzodi, dotsenti

I.X.Toxirov

Farg'ona politexnika instituti assistenti.

islom.toxirov1993@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada bugungi kundagi innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda ta'lim jarayonini olib borish va shu bilan birga talabalarning kompyuter o'qitish texnologialaridan foydalangan holda mustaqil ishlarini tashkil etishi to'g'risida mulohazalar ilgari surilgan.

***Kalit so'zlar:** o'quv jarayoni, kompyuter, mustaqil ta'lim, samarali bilim, grafika fanlari*

РОЛЬ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ

АННОТАЦИЯ

В статье рассказывается, как вести учебный процесс с использованием современных инновационных технологий, а также как организовать самостоятельную работу студентов с использованием компьютерных технологий обучения.

***Ключевые слова:** учебный процесс, компьютер, самостоятельное обучение, эффективные знания, графика*

THE ROLE OF COMPUTER TEACHING TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF STUDENTS 'LEARNING PROCESS

ABSTRACT

This article discusses how to conduct the educational process using today's innovative technologies, as well as how to organize students' independent work using computer-assisted learning technologies.

***Keywords:** learning process, computer, independent learning, effective knowledge, graphics*

KIRISH

Bugungi kunda mustaqil ish nafaqat talabalar tomonidan qabul qilingan topshiriqlarni kechiktirilgan tekshirish, balki doimiy (onlayn) monitoring, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi interaktiv o'zaro ta'sirni ta'minlash, aloqa va axborot almashish uchun fazoviy va vaqtinchalik chegaralarni kengaytirishdir. Mustaqil ishlarga bunday e'tibor, Federal davlat ta'lim standartlari tomonidan kasbiy ta'lim tizimida unga berilgan rol, so'nggi yillarda sodir bo'layotgan o'zgarishlar kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda talabalarning mustaqil ishlarini bajarishlar ancha yengilroq bo'ldi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Mavzusini ishlab chiqish darajasi. Mahalliy pedagogika uchun mustaqil ish muammosi yangilik emas. L.G asarlarida. Vyatkina, M.G. Garunova, N.G. Dairi, B.P. Esipova, I.I. Ilyasova, I.L. Naumchenko, N.D. Nikandrov, P.I. Pidkasistogo, V.L. Shatunovskiy va boshqalar turli yillarda (ayniqsa, 1960-1980-yillarda jadal) "mustaqil ish" atamasining mazmun-mohiyatini keng va tor ma'noda ushbu atamaning mazmun-mohiyatini, uning ta'lim tizimidagi o'rnini, shu jumladan oliy maktabda talabalar tomonidan uni faollashtirish uchun qulay shart-sharoitlarni aniqlash. V.P.ning asarlari. Bospalko, M.I. Eretskiy, G.E. Kovaleva, N.A. Moreva, V.A. Poxmelkina, N.F. Talyzina va boshqalar. Ular faoliyatning roli va mazmunini belgilaydi mustaqil ishlarni tashkil etishda o'qituvchilar, uni faollashtirishga to'sqinlik qiluvchi sabablar, ularni bartaraf etish vositalari.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ushbu holatlar olib borilgan muammoning dolzarbligini ta'kidlash va talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishda kompyuter o'qitish texnologiyalarini keng qo'llashda universitet amaliyotiga bo'lgan ehtiyoj va ushbu jarayonni didaktik ta'minlashning etarli darajada rivojlanmaganligi o'rtasidagi so'nggi qarama-qarshilikni aniqlash uchun asos beradi. Ushbu qarama-qarshilik kompyuterda o'qitish texnologiyalaridan foydalanishni didaktik qo'llab-quvvatlashni ishlab chiqish va ilmiy asoslash zaruratidan iborat bo'lgan mavzuning muammosini shakllantirishga imkon beradi. Talabalarning mustaqil ishini tashkil etish, uning samaradorligini oshirishga hissa qo'shish, bilimlarni yanada mustahkam va uzoq muddatli o'zlashtirish, ularni izlash va kelgusidagi amaliy faoliyatda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish, mustaqillik va o'z-o'zini tashkil etishni rivojlantirish.

Ushbu muammoni hal qilish zarurati mavzusini tanlashni belgilab berdi: "Kompyuter ta'lim texnologiyalaridan foydalangan holda talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish".

Talabalarning mustaqil ishi quyidagi hollarda samaraliroq bo'ladi:

- o'qituvchilar va talabalar tomonidan maqsadli, g'ayratli, tuzilgan va o'z-o'zini tuzatishni ta'minlovchi kasbiy tayyorgarlikning eng muhim tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqiladi va tushuniladi. bajariladigan harakatlar yig'indisidagi sub'ekt - o'qituvchi tomonidan bilvosita tizimli boshqaruvga asoslangan kognitiv faoliyat (o'quv dasturi);

- o'qituvchilar tomonidan kompyuterda o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning interfaol xususiyati, shakllari, usullari, vositalari, nazorat qilish mexanizmlari, o'z-o'zini nazorat qilish va qayta aloqani hisobga oladigan model doirasida tashkil etilgan. mustaqil ish kursi;

- taraqqiyot (kognitiv faollik, mustaqillik, o'z-o'zini tashkil etish) va natijalarni (shakllangan bilim darajalari, olingan bilimlarni o'quv va kasbiy vazifalarni hal qilishda qo'llash ko'nikmalari, mustaqillik va o'zini o'zi tashkil etish) doimiy kompyuter monitoringi amalga oshiriladi. mustaqil ish bosqichlari.

- mustaqil ishlarni tashkil etishda kompyuter o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari ochib berildi, ular talabalarning ilmiy ma'lumotlar bilan ishini faollashtirish, ularning rivojlanishi va kasbiy shakllanishiga faol va ijobiy ta'sir ko'rsatish, o'qituvchilarni samarali tashkil etish va doimiy faoliyat yuritishlari uchun qo'shimcha resurslar bilan ta'minlashdan iborat. (onlayn) monitoring;

- o'qituvchilarning mustaqil ishlarini kompyuterda o'qitish texnologiyalaridan foydalangan holda tashkil etish modeli ishlab chiqilgan bo'lib, bu ularning didaktik imkoniyatlaridan faol foydalanishga imkon beradi, o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning interaktiv xususiyati, shakllari, usullari, vositalari, mexanizmlari. mustaqil ish jarayonida nazorat, o'z-o'zini nazorat qilish va qayta aloqa;

- mustaqil ishning samaradorligini (kognitiv faollik, mustaqillik, o'z-o'zini tashkil etish) va natijalarini doimiy ravishda kuzatib borish imkonini beruvchi asoslangan mezon va samaradorlik darajalari. (shakllangan bilim darajalari, olingan bilimlarni o'quv va kasbiy vazifalarni hal qilishda qo'llash qobiliyati, mustaqillik va o'zini o'zi tashkil etish).

XULOSA

Mavzu natijalarining nazariy ahamiyati shundan iboratki, ular talabalarning mustaqil ishlarining mohiyati, uni kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda tashkil etishning nazariy va uslubiy asoslari, ularning mazmunini va mazmunini takomillashtirishdagi didaktik imkoniyatlari haqidagi bilimlarimizni kengaytiradi va chuqurlashtiradi. mustaqil ishning protsessual jihatlari, "o'qituvchi-talaba" tizimidagi o'zaro ta'sir va munosabatlarni o'zgartirishga o'rgatish uchun kompyuter texnologiyalari ta'sirining mohiyatini aniqlash. Talabalarning mustaqil ishini kompyuter ta'lim texnologiyalaridan foydalangan holda tashkil etish bo'yicha keyingi mavzularda chuquroq yoritib beraman.

REFERENCES

1. Холмурзаев, А. А., Тохиров, И. Х. У., & Охунжонов, З. Н. (2019). Движение летучки хлопка-сырца в зоне от вершины колка до отражающего козырька. Проблемы современной науки и образования, (11-2 (144)).
2. Арзиев, С. С., & Тохиров, И. Х. Ў. (2021). ФАЗОВИЙ ФИКРЛАШНИНГ БЎЛАЖАК МУҲАНДИС ВА АРХИТЕКТОРЛАР ИЖОДИЙ ФАОЛИЯТИДА ТУТГАН ЎРНИ. Scientific progress, 2(2), 438-442.
3. Tokhirov, Islombek Khakimjon Ugli (2021). SELECTION OF THE MANUFACTURING PROCESS OF THE PART. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1 (10), 698-704.
4. Polotov, K. K. (2020). FEATURES OF TEACHING ENGINEERING AND COMPUTER GRAPHICS. Theoretical & Applied Science, (6), 573-576.
5. Kholmurzaev, A. A., & Tokhirov, I. K. (2021). The active participation of students in the formation of the educational process is a key to efficiency. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(4), 435-439.
6. Kholmurzaev, A. A., & Polotov, K. K. (2020). METHODS OF USING MEDIA EDUCATION IN THE LEARNING PROCESS. Theoretical & Applied Science, (5), 205-208.
7. Mamajonovich, K. A., Eraliyevna, T. Z., & Mukhtaraliyevna, R. M. (2020). Box curve (curl) of fan casing. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 10(5), 604-607.
8. Aminjanovich, U. J., Akhmadjonovic, A. S., & Mukhtoralievna, R. M. (2021). An Effective Cleaner of Raw Cotton from Fine Trash Particles. The American Journal of Engineering and Technology, 3(06), 47-50.

9. Fayzimatov, Sh N., Y. Y. Xusanov, and D. A. Valixonov. "Optimization Conditions Of Drilling Polymeric Composite Materials." *The American Journal of Engineering and Technology* 3.02 (2021): 22-30.
10. Yunusali Yuldashalievich Xusanov, and Dostonbek Azim O'G'Li Valixonov. "POLIMER KOMPOZITSION MATERIALLARDAN TAYYORLANGAN DETALLARNI PARMALASHNI ASOSIY KO'RINISHLARI" *Scientific progress*, vol. 1, no. 6, 2021, pp. 1169-1174.
11. Dostonbek, V., & Saydullo, A. (2020). Using gaming technologies in engineering graphics lessons. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(5), 95-99.
12. Valixonov Dostonbek, Jumaev Nizomiddin, & Srojidinov Jurabek. (2021). EXPERIMENTAL AND THEORETICAL STUDIES OF THE PROCESS OF CUTTING POLYMER MATERIALS. *Academia Globe: Inderscience Research*, 2(05), 485–490. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/U8XN3>
13. Достонбек Азим Ўғли Валихонов, Алишер Ахмаджон Ўғли Ботиров, Зухриддин Носиржонович Охунжонов, & Равшан Хикматуллаевич Каримов (2021). ЭСКИ АСФАЛЬТО БЕТОННИ КАЙТА ИШЛАШ. *Scientific progress*, 2 (1), 367-373.
14. Усманов Джасур Аминджанович, Холмурзаев Абдирасул Абдулахатович, Умарова Мунаввар Омонбековна, and Валихонов Достонбек Аъзим Угли. "Исследование формы сороудалительной сетки колково-барабанного очистителя хлопка-сырца" *Проблемы современной науки и образования*, no. 12-1 (145), 2019, pp. 35-37.
15. Dostonbek, V., & Salimaxon, N. (2021). The effect of scraping and surface cleaning on the scraping of scraping to be dressing in the cutting of polymer materials. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(6), 717-721.
16. Karimov, R. (2021). PLANNING OF BELT BRIDGE FOR UNSYMMETRICAL PROGRESSIVE STAMPING. *Scientific progress*, 2(2), 616-623.
17. Karimov, R. J. O. G. L., & Toxtasinov, R. D. O. (2021). FEATURES OF CHIP FORMATION DURING PROCESSING OF POLYMER COMPOSITE MATERIALS. *Scientific progress*, 2(6), 1481-1487.
18. Karimov, R. J. O. G. L., O'G'Li, S. S. D., & Oxunjonov, Z. N. (2021). CUTTING HARD POLYMER COMPOSITE MATERIALS. *Scientific progress*, 2(6), 1488-1493.

19. Jaxongir o'g'li, R. K., & Sobirovna, N. S. IMPROVING THE QUALITY OF LASER CUTTING OF METALS BY OPTIMIZING THE TECHNOLOGICAL PARAMETERS OF THE PROCESS.
20. Rustam Karimov Jaxongir ugli, & Karimov Ravshan Xikmatullaevich. (2021). DESIGN OF DIES WITH SPLIT DIES. EURASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, PHILOSOPHY AND CULTURE, 1(3), 35–39.
21. Rustam Karimov Jaxongir o'g'li, Abullayeva Dona Toshmatovna, Rustamova Muxlisa Muxtoraliyevna, & Toxirov Islom Xakimjon o'g'li. (2021). PROGRESSIVE CONSTRUCTIONS OF ADJUSTABLE SHEET PUNCHING STAMPS. EURASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, PHILOSOPHY AND CULTURE, 1(2), 46–53.
22. I.O. Ergashev, R. J. Karimov, A. M. Turg'unbekov, & S. S. Nurmatova (2021). Arrali jin mashinasidagi kolosnik panjarasi bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili. Scientific progress, 2(3), 78-82
23. Ilhom Olimjonovich Ergashev, Rustam Jaxongir o'g'li Karimov, Ravshan Xikmatullayevich Karimov, & Salimaxon Sobirovna Nurmatova (2021). Kolosnik almashinuvchi mashinasi elementi egilishining nazariy tadqiqotlari. Scientific progress, 2(3), 83-87
24. Rustam Karimov Jaxongir ugli, & Polotov Karimjon Quranboevich. (2021). IMPROVE THE EFFICIENCY OF TURNING LIGHT ALLOYS. EURASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES, 1(3), 26–30.
25. Rustam Karimov Jaxongir ugli, & Jumaev Nizomiddin Kenjaboy ugli. (2021). COMBINED METHOD OF TURNING BILLS FROM POLYMER MATERIALS. EURASIAN JOURNAL OF MEDICAL AND NATURAL SCIENCES, 1(3), 1–6.
26. Rustam Karimov Jaxongir o'g'li, & Polotov Karimjon Quranbaevich. (2021). PROGRESSIV SHTAMPLASH KONSTRUKSIYALARINI REJALASHTIRISH. PLANNING OF PROGRESSIVE STAMPING CONSTRUCTIONS. EURASIAN JOURNAL OF LAW, FINANCE AND APPLIED SCIENCES, 1(3), 10–18.
27. Ахмадбек Махмудбек Ўғли Турғунбеков (2021). НОТЕХНОЛОГИК ЮЗАНИНГ ТЕШИКЛАРИГА ИШЛОВ БЕРИШДА ДОРНАЛАШ УСУЛИНИ ТАДБИҚ ЭТИШ. Scientific progress, 2 (1), 4-10.